

Mandat for norsk offentlig utredning om levekårs- og integreringsutfordringer i byområder

Opphopning av levekårsutfordringer i områder i og rundt de store byene er en utfordring i en rekke land i Europa. Personer med innvandrerbakgrunn er overrepresentert i disse områdene. Også i Norge ser vi tendenser til en slik utvikling, selv om bildet ikke er entydig.

I NOU 2017: 2 Integrasjon og tillit påpekes det at det norske samfunnet må lykkes bedre med integrering av innvandrere og flyktninger fra land utenfor Europa, for å ivareta samhörighet, tillit og samfunnsmodellens legitimitet.

Utvalget skal kartlegge omfanget av geografisk konsentrasjon av levekårsutfordringer i og rundt de større byene i Norge. Sentrale levekårsutfordringer kan være dårlig bomiljø, få møteplasser og aktivitetstilbud, trangboddhet, arbeidsledighet, barnefattigdom, vold i nære relasjoner, ungdomskriminalitet, frafall fra utdanning, manglende sosial støtte, dårlig helse, rusmiddelproblematikk etc. Utvalget skal kartlegge levekårsutfordringer uavhengig av etnisk bakgrunn. Det skal imidlertid også sees særlig på hvordan fordelingen av slike levekårsutfordringer sammenfaller med bosettingsmønsteret blant innbyggere med innvandrerbakgrunn. Utvalget skal beskrive eventuelle tendenser til etnisk og sosioøkonomisk segregering ved barnehager og grunn- og videregående skoler i aktuelle byområder. Situasjonen og utviklingen i Norge skal, i den grad det er mulig og relevant, sammenlignes med tilsvarende kartlegginger fra andre land, og da primært med våre naboland.

Utvalget skal, på grunnlag av forskning, kartlegge og drøfte mulige årsaker til at enkelte byområder får en opphopning av levekårsutfordringer. Det bes særlig om at utvalget vurderer ev. sammenhenger mellom slik opphopning og kjennetegn ved boligmarkedet og boligsammensetningen i aktuelle områder.

Utvalget skal på grunnlag av forskning drøfte såkalte "nabolagseffekter" dvs. hvordan bosted og nabolag kan fremme eller hemme alle barn og unges utvikling og muligheter i livet. Det skal særlig sees på konsekvenser av geografisk opphopning av levekårsutfordringer og «bostedssegregering» eller «bokonsentrasjon». Utvalget skal også drøfte de samfunnsøkonomiske konsekvensene av segregering langs sosioøkonomiske og etniske skillelinjer og hvordan slike forhold kan påvirke tilliten og samhörigheten i det norske samfunnet.

Det skal gis en redegjørelse for og en vurdering av politikken og virkemidlene på området, både på statlig, regionalt og kommunalt nivå. Vurderingen skal også omfatte sivilsamfunnets rolle. Utvalget skal gi en oversikt over ansvarlige aktører og skal særlig belyse problemstillinger knyttet til ansvarsfordeling og samhandling. Det bes særlig om en vurdering av den sannsynlige virkningen av områdesatsinger samt statlig og kommunal boligpolitikk, herunder betydningen av at familiene eier sin egen bolig. Det bes også om en vurdering av politikk for bosetting av nyankomne innvandrere med fluktbakgrunn. Det skal særskilt vurderes hvilke tiltak som bidrar til stabile og trygge bomiljøer, og hvordan man kan utløse positive krefter i nærmiljøet. Tiltak som bidrar til felles møteplasser og nettverk mellom ulike grupper skal også vurderes nærmere.

Utvalget skal se hen til tidligere utredninger av relevans. Utvalget skal også sammenfatte evalueringer av sentrale tiltak som har vært iverksatt på området, herunder drøfte om og hvorfor tiltak har fungert eller ikke. Utvalget også skal se på erfaringer med virkemiddelbruk internasjonalt og vurdere tiltak som har hatt god effekt i andre land, og som vurderes å kunne ha overføringsverdi.

Utvalget skal foreslå endringer i eksisterende virkemidler, strategier og nye tiltak som kan bevare åpne og inkluderende byer i et langsiktig perspektiv samt fremme trygge og gode boforhold, gode oppvekst- og levekår og gode forutsetninger for integrering og positiv sosial utvikling. Utvalget skal utforme minst ett forslag til endringer som kan gjennomføres innenfor uendrede budsjettammer.

Utredningen skal gjennomføres i tråd med utredningsinstruksen og herunder skal det redegjøres for eventuelle økonomiske og administrative konsekvenser.

Organisering av arbeidet

Det skal i forbindelse med utredningen nedsettes en referansegruppe som skal gi utvalget tilbakemelding på arbeidet underveis. Referansegruppen skal ha en særlig sentral rolle i forbindelse med utarbeiding av forslag til tiltak. Følgende grupper/ aktører skal være representert i referansegruppen:

- Frivillig sektor
- Viktige målgrupper, som beboere, barn og unge etc.
- Departementer
- Direktorat
- Kommunal forvaltning
- Tjenesteytende virksomheter
- Næringsliv

Utvalget skal levere én samlet rapport innen utgangen av 2020. Utgifter til utredningen dekkes av Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet innenfor gjeldende budsjettamme.